

Prof. dr hab. Lidia Zacharko
Instytut Nauk Prawnych
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Śląski

Recenzja

rozprawy doktorskiej Pana mgr Dawida Mariusza Czesyka nt. Partycypacja społeczna w kształtowaniu podziału terytorialnego państwa.

W wykonaniu uchwały Rady Naukowej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 31 marca 2023 r. dotyczącej powołania mnie jako recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Dawida Mariusza Czesyka mam przyjemność przedłożyć recenzję rozprawy doktorskiej mgr Dawida Mariusza Czesyka przygotowanej pod naukowym kierownictwem Pani dr hab. Małgorzaty Ofiarskiej, prof. US i promotor pomocniczej dr Ewy Koniuszewskiej .

Uwagi ogólne.

Praca doktorska Pana mgr Dawida Mariusza Czesyka dotyczy niezmiernie aktualnej i istotnej problematyki - partycypacji społecznej w kształtowaniu podziału terytorialnego państwa.

Wybór tematu zasługuje na uznanie. Prezentowana tematyka, w zaproponowanej formule i określonym polu badawczym, nie stanowiła w tak szerokim zakresie zainteresowania w doktrynie prawa administracyjnego, czy prawa konstytucyjnego. W dotychczasowych opracowaniach poświęconych problematyce partycypacji w kształtowaniu podziału terytorialnego państwa stanowiła ona element przyczynkarski, a nie główny przedmiot analizy.

Twórczy charakter pracy wyróżnia się w ujęciu problematyki partycypacji społecznej w kształtowaniu podziału terytorialnego z szerokim uwzględnieniem kontekstu historycznego. Przedmiotem rozprawy jest analiza norm polskiego prawa konstytucyjnego, prawa administracyjnego oraz licznego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, czy wojewódzkich sądów administracyjnych.

Na pozytywną ocenę naukowo- merytoryczną zasługuje przyjęte przez Autora rozległe ale wyraźnie określone pole analizy naukowej prowadzonej przy zastosowaniu dojrzałego warsztatu badawczego.

Szczegółowe uwagi merytoryczne

Rozprawa składa się ze wstępu przedstawiającego przedmiot pracy, jej tezy oraz metody badań zastosowanej przez Autora, sześciu rozdziałów, podzielonych na mniejsze jednostki systemowe, zakończenia stanowiącego ogólną syntezę pracy. Rozdziały pracy zostały zaplanowane prawidłowo, zgodnie z zasadami pragmatyzmu naukowego.

Struktura pracy została dostosowana do celu pracy. Celem pracy jest kwestia zapewnienia przez prawodawcę prawa do udziału mieszkańców w procesie

kształtowania podziału terytorialnego. Osiągnięcie tego celu powiązane z potrzebą udzielenia odpowiedzi na kilka kluczowych pytań:

1/ Czy ustawodawca uregulował udział członków samorządowych wspólnot lokalnych lub regionalnych w procedurze kształtowania (przeprowadzania zmian) podziału terytorialnego państwa, a jeśli tak to w jakiej formie?

2/ Czy mieszkańcy mają zagwarantowaną możliwość inicjowania postępowania w sprawach kształtowania (dokonywania zmian) podziału terytorialnego państwa?

3/ W jaki sposób uregulowana została kontrola legalności aktów kształtujących zmiany podziału terytorialnego państwa.

Cele pracy (z uwzględnieniem podziału na cel główny i cele szczegółowe) zostały jasno sformułowane.

Autor analizuje przedstawione wyżej zadanie badawcze głównie metodą analizy formalno-dogmatycznej polegającej na egzegezie materiału normatywnego, uzupełniając ją realizmem prawniczym. W pracy wykorzystano również metodę historyczno-prawną oraz metodę empiryczną. Autor dokonał twórczej analizy 300 aktów prawa miejscowego stanowionego przez jednostki samorządu terytorialnego w latach 2002-2021 ustalających zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami (175 uchwał rad gmin, 30 uchwał rad powiatów, 4 uchwały sejmików województw) oraz podejmowanych w sprawach dotyczących jednostek pomocniczych gminy (98 uchwał rad gmin). Lektura pracy pozwala na orientację w przedmiocie metod badawczych Autora.

Pracę otwierają dobrze skonstruowany rozdział I prezentujący analizę podstawowych pojęć, tj. pojęcie podziału terytorialnego (zasadniczego podziału terytorialnego, pomocniczego podziału terytorialnego oraz podziału do celów specjalnych i jego konstytucyjnych podstaw), czynników kształtujących podział terytorialny. Opierając się na bogatym materiale normatywnym Autor przedstawił tu esencjonalnie, w układzie chronologicznym obraz zmian w przepisach prawnych w zakresie kształtowania się podziału terytorialnego.

Kluczowym pojęciem jest pojęcie podziału terytorialnego, który nie posiada legalnej definicji w polskim porządku prawnym. W tym celu Autor odwołał się do leksykalnego znaczenia pojęcia "podział" oraz do stanowiska doktryny i orzecnictwa Trybunału Konstytucyjnego przyjmując znaczenie podziału terytorialnego państwa, jako względnie trwałe rozczłonkowanie terytorium państwa w celu zapewnienia realizacji zadań publicznych. Poczynione w tym miejscu ustalenia stworzyły dogodny

punkt wyjścia do dalszych rozważań. Wiele twierdzeń Autora zasługuje na pełną akceptację.

W rozdziale II zaprezentowano ewolucję rozwiązań prawnych samorządowych ustaw ustrojowych dotyczących zmian w podziale terytorialnym. Opierając się na bogatym materiale normatywnym Autor prowadzi ciekawe rozważania dotyczące tworzenia, podziału i znoszenia jednostek samorządu terytorialnego z inicjatywy Rady Ministrów, na wniosek jednostki samorządu terytorialnego oraz na wniosek mieszkańców.

Okres lat dziewięćdziesiątych XX wieku – to dalsze próby podejmowane celem usprawnienia systemu w procedurze zmian w podziale terytorialnym państwa.

W zasadzie podzielam ustalenia i poglądy w tej części rozważań, w szczególności tezę, że Rada Ministrów wydając rozporządzenia w sprawach utworzenia, połączenia, podzielenia lub zniesienia gminy lub gmin (powiatów), albo ustalenia ich granic *nie bierze pod uwagę zdania (oczekiwań) mieszkańców oraz organów stanowiących lub wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego.*

Warto w tym miejscu podkreślić, że w literaturze przedmiotu krytyce poddaje się dokonywanie zmian granic jednostek stopnia gminnego i powiatowego w formie ustawy, jako formy stosowanej w przypadku zmiany granic województw uznając, że zmiana formy prawnej spowodowałaby włączenie w procedurę w szerszym zakresie aspektu politycznego.

Rozdział III dotyczy charakterystyki prawnej konsultacji z mieszkańcami. Na podkreślenie zasługuje konstatacja Autora, że prawodawca organom stanowiącym przyznał kompetencje określenia w drodze aktu prawa miejscowego zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami na obszarze obowiązywania aktów prawa miejscowego, jednakże praktyka organów samorządowych wykracza poza delegację ustawową ograniczając prawo mieszkańców do konsultacji, które mają charakter niewiążący.

Konsultacje obywateli w ramach procedury zmian w podziale terytorialnym państwa zostały dopiero wprowadzone ustawą z dnia 20 lipca 1983 r. o radach narodowych i samorządzie terytorialnym, natomiast istotne zmiany w tym modelu nastąpiły w związku reaktywacją samorządu terytorialnego.

Niemniej czytając rozdział III czuje się pewien niedosyt dotyczący kluczowego pojęcia dysertacji, tj. pojęcia partycypacji, któremu można przypisać wiele znaczeń.

W uzupełnieniu rozważań Autora należy dodać, że zagadnienie partycypacji jest w kręgu zainteresowania nie tylko teoretyków prawa, ale także socjologów, politologów, czy specjalistów z zakresu zarządzania publicznego.

Jak podkreśla Iwona Niżnik – Dobosz, partycypacja jest pojęciem, które z uwagi na swoje nieodłączne powiązanie z pojęciem demokratycznego państwa prawnego, dialogu społecznego i społeczeństwa obywatelskiego weszło w obręb współczesnej nauki prawa administracyjnego i nauki administracji (I. Niżnik – Dobosz, Partycypacja jako pojęcie i instytucja demokratycznego państwa prawnego i prawa administracyjnego, [w:] Partycypacja społeczna w samorządzie terytorialnym, red. B. Dolnicki, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2014, s. 21.).

Można zatem pojęcie partycypacji ujmować z punktu widzenia leksykalnego, doktrynalnego, czy normatywnego.

Według słownika języka polskiego termin partycypacja to udział, uczestnictwo, branie w czymś udziału (Słownik Języka Polskiego (<https://sjp.pl/partycypacja>)).

Zdaniem Zbigniewa Zychowicz w partycypacji społecznej mieszczą się zarówno zinstytucjonalizowane działania, głównie takie jak:

- wybory;
- referenda (inne niż w sprawie odwołania organów władzy);
- inicjatywy lokalne;
- wysłuchanie publiczne;
- konsultacje społeczne;

jak i działania o charakterze niesformalizowanym lub mało sformalizowanym, głównie zaś: akcje protestacyjne, blokady instytucji publicznych, marsze, transparenty, akcje pisania listów, happeningi i inne formy (Z. Zychowicz, Konsultacje społeczne w samorządzie, Instytut Rozwoju Regionalnego, Szczecin 2014, s. 7).

Jak wspomniano momentem przełomowych dla rozwoju partycypacji społecznej była reaktywacja samorządu terytorialnego w 1990 r. i przemiany społeczno – gospodarcze, nasilające się procesy decentralizacji oraz prywatyzacji zadań publicznych. Konstrukcja samorządu terytorialnego w Polsce opiera się na słusznym założeniu, że nikt lepiej nie zna potrzeb wspólnoty lokalnej niż bezpośrednio dotknięty jej problemami obywatel i wybrani przez niego przedstawiciele mieszkający w tej samej jednostce samorządu terytorialnego (B. Banaszak, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej Komentarz, wyd. 2, Warszawa 2012, s. 135).

Istotną formą partycypacji jest partycypacja publiczna. Jak dobitnie podkreśla Dariusz Kijowski, celem partycypacji publicznej jest stworzenie efektywnego systemu zaspokajania potrzeb społecznych – zadania państwa lub innych podmiotów sprawujących władzę publiczną muszą odpowiadać potrzebom społecznym oraz należy uzyskać społeczną akceptację dla działań organów władzy publicznej i zaufania obywateli jako warunków skuteczności jej działań (D.R. Kijowski, *Partycypacja obywatelska w samorządowych procesach decyzyjnych- zagadnienia ogólne*, Samorząd Terytorialny 2010, nr 1-2, s. 9 i nast.). Tego typu partycypacja może przejawiać się w różnoraki sposób, m.in. przez uczestnictwo w wyborach powszechnych, czy w *konsultacjach prowadzonych przez organy administracji*.

Teoretycy wyróżniają również partycypację indywidualną, która dotyczy udziału jednostki w różnych ruchach społecznych (K.Kułak - Krzysiak, *Partycypacja czy efektywność?. Dylematy skutecznego osiągnięcia celów w administracji*, [w:] *Partycypacja społeczna w samorządzie terytorialnym*, red. B. Dolnicki, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2014, s. 61 i cyt. tam lit.).

Do kolejnej grupy należy zaliczyć partycypację polityczną, czyli wszelką dobrowolną aktywność w sferze polityki, poprzez którą jednostki bądź grupy społeczne chcą wpływać na wybór rządzących i/lub rezultaty działań politycznych. Jej zróżnicowanie ujawnia wewnętrzna klasyfikacja, wedle której partycypacja polityczna dzieli się na: konstytucyjną i niezinstytucjonalizowaną; legalną i nielegalną; legitymowaną i nielegitymowaną, stereotypową i niekonwencjonalną (R. Koziół, *Partycypacja publiczna i społeczna we współczesnej Polsce: pojęcie, formy, podmioty i uwarunkowania*, Kraków, 2015, s. 58).

Do tradycyjnych form partycypacji politycznej zaliczyć można: przynależność do partii politycznych, uczestnictwo w wyborach, referendach, lobbying, nieposłuszeństwo obywatelskie, strajki, demonstracje.

Dagmir Długosz twierdzi, że jednym z najważniejszych celów szerszego włączenia obywateli i ich organizacji do procesów podejmowania decyzji przez administrację publiczną jest uczynienie działań publicznych bardziej zrozumiałymi dla obywateli i lepiej odpowiadającymi na ich potrzeby, możliwość uzyskania nowych, niekonwencjonalnych rozwiązań problemów społecznych. Dodatkowo organizacje zrzeszające obywateli traktowane są jako „dostarczyciele” szczegółowej wiedzy eksperckiej, tym samym definiując problemy społeczne i przedstawiając sposoby ich rozwiązywania (D. Długosz, J. Wygnański, *Obywatele współdecydują*.

Przewodnik po partycypacji społecznej. Partycypacja obywatelska w Polsce, Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych, Warszawa 2005, s. 12.).

Pojęcie partycypacji ściśle się wiąże z pojęciem demokratycznego państwa prawa i społeczeństwa obywatelskiego. Istnieje wiele prawnych rozwiązań na gruncie prawa administracyjnego materialnego, dzięki którym obywatele mogą włączyć się w procesy decyzyjne, jako stosowne przykłady należy podać ustawę z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, ustawę z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej, ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, czy ustawę z dnia 15 października 2015 r. o rewitalizacji.

Hubert Izdebski zwraca uwagę, że w modelu public governance następuje odchodzenie od traktowania obywateli jako tylko wyborców, wolontariuszy i konsumentów oraz przejściem do upatrywania w nich, dzięki temu, że daje się im do rozwiązania problemy, które ich dotyczą, *współdecydentów i współkreatorów* wspólnego dobra, z odchodzeniem od interesowania się liderami publicznymi: profesjonalistami z zakresu spraw publicznych czy politykami lub dostawcami usług publicznych do zainteresowania się partnerami, nauczycielami i organizatorami działań obywatelskich, z odchodzeniem od demokracji wyborczej i przechodzeniem do społeczeństwa demokratycznego – przy pogłębianiu obywatelskiego, horyzontalnego, pluralistycznego i produktywnego wymiaru polityki (H. Izdebski, *Od administracji publicznej do public governance*, Warszawa, 2007, s. 15).

Jak podkreśla Agathe Van Lang z Uniwersytetu w Nantes w związku z partycypacją rozwinął się nurt demokracji administracyjnej. W Raporcie Rady Stanu z 2011 r. wskazuje się na kilka stopni partycypacji od prośby po wydanie opinii zainteresowanych osób, *konsultacje, gdzie administracja zobowiązuje się uwzględnienia uwag, po prowadzenie negocjacji* (Conseil d'Etat, Rapport public 2011).

W rozdziale IV Autor podejmuje zagadnienia dotyczące roli Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów, a także ministra właściwego do spraw administracji publicznej w postępowaniu dotyczącym utworzenia, połączenia, podziału lub zniesienia gminy (powiatu) oraz ustalenia ich granic, a także granic województw wynikających ze zmian granic powiatu.

Mając na uwadze administracyjno-prawny tryb zmian w podziale terytorialnym, to wiodącą rolę odgrywa w tym zakresie Rada Ministrów, jako naczelny organ administracji posiadający kompetencję do wydania rozporządzenia.

Jak słusznie podkreśla Autor w tej części rozważań, iż wynik konsultacji nie jest dla Rady Ministrów wiążący, co oznacza, że wola mieszkańców nie wpływa ostatecznie na rozstrzygnięcia dla Rady Ministrów.

Czytając dysertację nasuwa się zasadnicze pytanie dotyczące charakteru prawnego wyżej wymienionych rozporządzeń jako aktu, który zawiera również normy konkretne i indywidualne (tj. aktu administracyjnego generalnego).

Z kolei w rozdziale V podjęto problematykę skutków prawnych tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostek samorządu terytorialnego. Należy przychylić się do podstawowych tez i wniosków Autora w tej części dysertacji w szczególności tezy, że zmiany w podziale terytorialnym państwa nie mogą powodować negatywnych konsekwencji w różnych sferach życia gospodarczego i społecznego, stąd ustawodawca uregulował rozwiązania odnoszące się do skutków w sferze prawa cywilnego, administracyjnego, a także w zakresie prawa pracy. Jak dodaje Autor zmiany granic jednostek samorządu terytorialnego wywołują skrajne reakcje mieszkańców i naruszają interesy elit politycznych, stąd działacze polityczni nie są zainteresowani dokonywaniem zmian w strukturze administracyjnej państwa (str.300-301).

Ważne, interesujące i podbudowane teoretycznie są także rozważania zawarte w rozdziale VI, który przedstawia procedurę tworzenia, podziału i znoszenia jednostek pomocniczych gminy. Ustawodawca przewidział obligatoryjny udział mieszkańców w kształtowaniu podziału pomocniczego, co przejawia się w przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami w ramach procedury tworzenia jednostek tego podziału. Jak potwierdza orzecznictwo sądów administracyjnych i rozstrzygnięcia nadzorcze wojewodów odstępnie od przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami stanowi podstawę uznania za niezgodne z prawem przeprowadzenie postępowania w sprawie utworzenia jednostki pomocniczej.

Nawiązując do rozważań zaprezentowanych w rozdziale VI nasuwa się pytanie o stosunek Autora do proponowanych zmian w ustawie o samorządzie gminnym dotyczących przyznania sołectwom osobowości prawnej (projekt poselski z dnia 27 marca 2023 r.)

Zakończenie pracy to przede wszystkim syntetyczne połączenie najważniejszych wniosków płynących z wcześniejszych rozważań oraz prawidłowa odpowiedź na pytania postawione we wstępie pracy. W zakończeniu Autor przedstawił wiele przemyślanych konkluzji i propozycji odnoszących się do rozwiązań prawnych dotyczących partycypacji społecznej w kształtowaniu podziału terytorialnego państwa. Administracja publiczna musi poszukiwać nowych instrumentów w urzeczywistnianiu tego prawa.

Niemniej jednak należy zwrócić uwagę, że globalizacja rozumiana jako rosnące znaczenie lokalnych społeczności i lokalnych gospodarek funkcjonujących w warunkach globalizacji kreuje też działania o charakterze konsolidacyjnym polegające na łączeniu gmin lub innych jednostek samorządu w jednostki większe.

Z tego względu w krajach europejskich są realizowane projekty reform samorządowych dotyczące konsolidacji gmin, współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego, zmian w zakresie funkcjonowania metropolii, czy też zmian zakresie form prawnych i organizacyjno-prawnych realizacji zadań publicznych (Szerzej nt. T. Kaczmarek, *Struktury terytorialno-administracyjne i ich reformy w krajach europejskich*, Wyd. Naukowe UAM, Poznań 2005

Trzeba też zaznaczyć, że w większości krajów europejskich nastąpiło zmniejszenie liczby jednostek samorządu terytorialnego, które było wynikiem z jednej strony trudności finansowych państwa i wspólnot lokalnych, czy też reform o charakterze strukturalnym. Wpływ kryzysu finansów publicznych skutkowało redukcją jednostek samorządu terytorialnego nawet o 50% w takich krajach jak: Grecja, Irlandia, Łotwa, czy Turcja. Z kolei głębsze reformy o charakterze strukturalnym nastąpiły w Niemczech w latach 1968-1990 r., Belgii (1976 r.), Danii (2007 r.), Finlandii (2007-2010 r.), Islandii (2004 r.), Holandii (1969-1992 r., 2004 r.), Wielkiej Brytanii (1972-1974 r.), w Szwecji (1952 r., 1964-1977 r.) oraz we Francji (1982 r., 1992-1999 r., 2014-2016 r. (A. Ladner, *Autonomy and Austerity: Re – Investing in Local Government*, [w:] Ch. Schwab / G. Bouckaert, S. Kuhlmann [eds.] *The future of local Government in Europe: Lessons from Research and Practice in 31 countries*, Nomos Verlagsgesellschaft Baden Baden 2017, s. 34 i nast).

Jednocześnie w wielu krajach europejskich proces łączenia gmin spowodował znaczną ich redukcję, na przykład w Danii w 2007 r. liczbę gmin zredukowano prawie trzykrotnie z 270 do 98, podobnie na Łotwie w 2009 r., gdzie zastąpiono istniejące 525 gminy na 109 gmin (tzw. gmin połączonych), w Finlandii w 2007 r.

uzależniono finansowanie niektórych usług od minimalnych poziomów populacji, co stało się bodźcem do łączenia się gmin, w wyniku tego procesu liczba jednostek zmniejszyła się z 415 do aktualnie 315 (E. Markowska-Bzducha, *Finanse samorządowe w krajach Unii Europejskiej u progu kryzysu, Finanse Komunalne. Materiały konferencyjne -20 lat finansów samorządowych*, Kliczków 2009, 2010, nr 1-2, s. 93).

Zatem, jak wykazują szerokie badania naukowe, kryzys gospodarczy i finansowy na przełomie XX i XXI wieku wywarł istotny wpływ na samorządy lokalne w Europie, a cięcia dotacji państwowych dotknęły najśłabsze gminy.(A. Ladner [w:] Ch. Schwab/ G. Bouckaert, S. Kuhlmann[eds.] *The future of local Government in Europe...*, s. 34 i nast., a także J. Blicharz, L. Zacharko , *Przyszłość samorządu terytorialnego w dobie globalizacji*, *Acta Universitatis Wratislaviensis, Przegląd Prawa i Administracji*, 2021 (Tom 125) s. 163-177.

Konkluzje końcowe

Stosownie do postanowień art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789) w związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669), rozprawa doktorska, przygotowana pod opieką promotora, powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub artystycznego oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej lub artystycznej, a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej.

Recenzowana rozprawa opiera się na bogatej, dobrze dobranej i wykorzystanej bazie literaturowej obejmującej 377 pozycji. Periodyzacja bazy literaturowej obejmuje cenne i inspirujące pozycje dogmatyki prawno-administracyjnej w szczególności prace : M. Augustyniak, J. Blicharz, S. Biernata, B. Dolnickiego, M. Ofiarskiej, M. Steca, M. Stahl, Z. Leońskiego, H. Izdebskiego, M. Kuleszy oraz bogate orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego i sądów administracyjnych

znajdujące odniesienie stosownie do potrzeb wynikających z problematyki merytorycznej pracy.

Rozprawa doktorska mgr Dawida Mariusza Czesyka napisana została z dużą dyscypliną w operowaniu precyzyjną terminologią prawniczą. Forma opracowania nie nasuwa uwag krytycznych. Docenić należy zdolność Autora do przedstawienia skomplikowanych problemów w sposób klarowny i interesujący. Dysertacja jest napisana starannie, erudycyjnie oraz dobrą polszczyzną.

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska mgr Dawida Mariusza Czesyka stanowi oryginalne rozwiązanie ważnego problemu naukowego, a jej Autor wykazał się wiedzą prawniczą w szczególności w zakresie prawa administracyjnego (prawa samorządu terytorialnego).

Kończąc uwagi recenzyjne pragnę podkreślić, że Autor dokonał przekonującej analizy problematyki partycypacji społecznej w kształtowaniu podziału terytorialnego państwa. W dysertacji umiejętnie została również pokazana ciągłość dorobku teoretycznego dotyczącego istoty partycypacji społecznej w kształtowaniu podziału terytorialnego państwa.

Praca doktorska mgr Dawida Mariusza Czesyka zaprojektowana została na gruncie pogłębionej, uporządkowanej i dobrze przetworzonej wiedzy merytorycznej Autora.

Uważam, że Pan Dawid Mariusz Czesyk posiada wszelkie niezbędne do pracy naukowej umiejętności. Doktorant wykazał się: umiejętnością komentowania obcych poglądów naukowych, umiejętnością wnioskowania i formułowania własnych poglądów naukowych.

Tym samym rozprawa doktorska mgr Dawida Mariusza Czesyka spełnia przesłanki art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003r o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki i może być przedmiotem dalszych czynności w przewodzie doktorskim. Zamieszczone w recenzji krytyczne uwagi nie umniejszają wartości merytorycznej dzieła, lecz mają na celu usunięcie przeoczeń oraz uwypuklenie jedynie skrótowo przedstawionych przez Autora niektórych problemów.

W tym stanie rzeczy zwracam się z uprzejmą prośbą do Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego o przyjęcie rozprawy mgr Dawida Mariusza Czesyka jako pracy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

21.05. 2023r.
Jacek Kocioł